

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՄԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Արվեստի և սպորտի
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Ա. Ա. Բարսեղյան/ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № **3**

«12» սեպտեմբեր 2023թ.

ԱՍ/մ- 003 ԱԴԱՊՏԻՎ ՖԻԶԿՈՒԼՏՈՒՐԱ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

/Դասիչ, դասընթացի անվանում/

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.7 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.09.7 Ֆիզիկական դաստիարակություն և սպորտային մարզումներ

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

Մանկավարժության մագիստրոս, ուսուցիչ

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Արվեստի և սպորտի ամբիոն

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

Առկա/հեռակա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա- 1-ին կուրս, 1-2-րդ կիսամյակ

Դասխոս(ներ)՝

Ա. Բարսեղյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ - armbarseghyan1974@gmail.com

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	4
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	4
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	7
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	7
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	9
9.	Ուսումնառության մեթոդները	9
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	10
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	12
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	13
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	13
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	16
	12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	19
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	24
14.	Գնահատում.....	25
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	25
	14.2. Հարցաշար.....	26
	14.3. Գնահատման չափանիշներ.....	31
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	32

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

<<Աղապտիվ ֆիզկուլտուրա>> առարկան նախատեսված է Ֆիզիկական դաստիարակություն և սպորտային մարզումներ՝ մասնագիտության 1-ին կուրսի ուսանողների համար, որը դասավանդվում է 1-2-րդ կիսամյակներում: Այն կազմված է 32 ժամ դասախոսությունից, 32 ժամ գործնական և 144 ժամ ինքնուրույն պարապմունքներից: Ուսանողները ծանոթանում են աղապտիվ ֆիզկուլտուրայի միջոցներին, մեթոդներին, նրանց ազդեցությունների և կիրառման կարգին, առանձին շարժումների ազդեցության առանձնահատկություններին: Գաղափար են կազմում աղապտիվ մասնագիտական պատրաստության տեսակներին ու մեթոդոլոգիական հիմնահարցերին, աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի մասնագետի պատրաստության բաժիններին:

Հիմնական կրթական ծրագիրը սահմանում է յուրահատուկ տեղեկություններ առանձին առարկաների, ինչպես նաև <<Աղապտիվ ֆիզկուլտուրա>> առարկայի համար: <<Աղապտիվ ֆիզկուլտուրա>> առարկայական ծրագիրը, որպես մասնագիտական առարկա նախատեսվում է այն ուսանողների համար, որոնք ֆիզիկական բուհ-ն ավարտելուց հետո ստանում է <<Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի>> մասնագետի որակավորում և աշխատելու են նախադպրոցական, դպրոցական, միջին և ավագ տարիքի ֆիզիկական և մտավոր սահմանափակ կարողություններ ունեցող անձանց հետ, ներառական կրթական համակարգում, վերականգնողական կենտրոններում և այլն: Այդ առարկան շատ կարևոր է ուսանողի կրթական հետաքրքրությունների շրջանակում ըստ ՀԿԾ-ի: Առարկայի ուսուցանումը հնարավորություն է տալիս կրթական պրոցեսում իմանալ ոչ միայն շարժողական գործողությունների և նրանց ազդեցությունների մասին, այլև առանձին շարժումների բնութագրերի, ազդեցության առանձնահատկությունների և նոր մեթոդների վերաբերյալ:

• Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի առջև դրված կարևորագույն խնդիրն է առողջության պահպանումը, տարբեր տարիքի և սեռի մարդկանց շարժողական

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

կարողությունների ձևավորումը, ճիշտ կեցվածք դաստիարակելը: Այս բոլորը իրականացվում է ուսումնական և աշխատանքային գործընթացում:

• Առարկայի խորը գիտելիքների իմացությանը նպաստում է իրականացնել կիրառական հատկություններ, որոնք անհրաժեշտ են տարբեր ոլորտներում աշխատանքային և ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

1.1. Դասընթացի նպատակն է ապահովել ապագա մասնագետ կադրերի խորացված

պատրաստությունը: <<Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրա>> առարկան լուսաբանում է ադապտիվ մասնագիտական պատրաստության տեսակներն ու մեթոդոլոգիական հիմնահարցերը:

1.2. Դասընթացի խնդիրներն են սովորողների մոտ ձևավորել, դասընթացների

ժամանակ ստացած գիտելիքները տեսականորեն զարգացնելու և գործնականում կիրառելու ունակություններ: Աշխատանքային ծրագիրը ընդգրկում է ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի մասնագետի պատրաստության հետևյալ բաժինները՝

ա) Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի հիմնական դրույթները, տերմինները և ձևերը

բ) Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի միջոցներով շարժողական ընդունակությունների մշակման առանձնահատկությունները

գ) Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում շարժողական գործողությունների ուսուցումը:

2. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

Տվյալ դասընթացն ուսումնասիրելուն զուգընթաց ուսանողը պետք է ուսումնասիրի և տիրապետի հետևյալ դասընթացները՝ մարդու անատոմիա, մարդու և ֆիզիկական դաստիարակության ֆիզիոլոգիա, տարիքային ֆիզիոլոգիա, դպրոցական և ֆիզդաստիարակության հիգիենա, կենսաքիմիա, ֆդտ և մեթոդիկա, մարմնամարզություն, մարզախաղեր, ֆիզիկական դաստիարակության և սպորտի պատմություն, մանկավարժություն, հոգեբանություն, ֆ/կ-ի և սպորտի հոգեբանություն, ֆ/կ-ի և սպորտի մանկավարժություն:

3. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները.

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

«Ադապտիվ ֆիզկուլտուրա» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

ուսանողը պետք է իմանա.

- ✓ պատկերացում կկազմի աթլետիկային և նրա միջոցների վերաբերյալ,
- ✓ տեսա-գործնական պարապմունքներում աթլետիկական վարժությունների ազդեցության ոլորտի մասին,
- ✓ տիրապետի աթլետիկական շարժումների ծագումնաբանությանը և հետագա զարգացմանը,
- ✓ կտիրապետեն աթլետիկայի տարբեր համակարգերին,
- ✓ կտիրապետեն աթլետիկական վարժությունների գրառման և կիրառման կարգին,
- ✓ կկարողանա ձեռք բերված կարողությունները կիրառել ուսումնական, աշխատանքային գործընթացներում,
- ✓ ուսանողները կնախապատրաստվեն ապագա մանկավարժական աշխատանքային հմտություններին:

ուսանողը պետք է կարողանա.

- ✓ վարժությունների գրառման և կիրառման կարողություն,
- ✓ Ուսումնական խնդրի պահանջի ընկալում,
- ✓ Ուսումնական խնդրի լուծման մեթոդի պատկերացում,
- ✓ Ուսումնական խնդրի լուծման ճիշտ ընտրություն
- ✓ Ուսումնական խնդրի կատարման և եզրահանգման ունակություն:

ուսանողը պետք է տիրապետի.

- մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու,
- նոր գաղափարներ առաջ քաշելու,
- որակի մասին հոգացություն,
- թիմում աշխատելու,
- գնահատման գործիքների կիրառելու և նախագիծ պլանավորելու իրականացնելու

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- վերլուծման և համադրման ունակություն (ԳԿ 1)
- կազմակերպման և պլանավորման ունակություն (ԳԿ 2)
- հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ (ԳԿ 3)
- որոշումներ կայացնելու կարողություն
- տեղեկությունը կառավարելու ունակություն (ԳԿ 8)

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ 1)

- հետազոտություններ կատարելու ունակություններ (ՀԳԿ 2)
- սովորելու ունակություն (ՀԳԿ 3)
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն (ՀԳԿ 9)
- որակի կարևորության գիտակցում (ՀԳԿ 11)

Բ) Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

- ✓ Բնական, ճշգրիտ և հիմնարար գիտությունների և այլ առարկաների, առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն (ԱԿ -1),
- ծանոթ լինի ժամանակակից աթլետիկայի հիմնախնդիրներին և հայեցակարգերին, (ԱԿ -2),
- տիրապետի ընդհանուր աթլետիկական հիմնական բաժիններին (ԱԿ -3),,
- տեղեկացված լինի աթլետիկայի ժամանակակից տեխնոլոգիաներին, բնագավառի նորություններին, գիտական նվաճումներին (ԱԿ -4),,
- իմանա աթլետիկական վարժությունների կիրառման մեխանիզմին և ձևակերպման տեխնոլոգիաներին (ԱԿ -5),
- ✓ իմանա տարիքային և շարժողական առանձնահատկություններին (ԱԿ -6),
- ✓ տիրապետի հիմնական շարժողական ընդունակությունների մշակման տեխնոլոգիաներին (ԱԿ -7),
- ✓ ծանոթ լինի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ժամանակակից հայեցակարգերին (ԱԿ -8),
- ✓ տիրապետի ինֆորմացիայի հավաքման, պահպանման և մշակման համակարգչային մեթոդներին (ԱԿ -9),
- ✓ վերլուծման և գնահատման կարողություններ (ԱԿ -10),
- ✓ մանկավարժական իրավիճակներն ու գործընթացները ըմբռնելու և օբյեկտիվ գնահատելու կարողություն (ԱԿ -11),
- ✓ ծագած տարաձայնությունները լուծելու կարողություն (ԱԿ -12),
- ✓ այլ անձանց հետ փոխգործակցելու, կոլեկտիվում նրանց հետ հաղորդակցվելու, տարբեր զարգացման և մտավոր մակարդակի տեր մարդկանց հետ համագործակցելու կարողություն (ԱԿ -13),
- ✓ մասնագիտական հարցերի շրջանակներում ընդունելի որոշումների հասնելու նպատակով բանակցություններ վարելու կարողություն (ԱԿ -14):

4. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների,

կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Ադապտիվ ֆիզկուլտուրա» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում նաև մագիստրատուրայում կրթությունը շարունակելու, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

5. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	8 կրեդիտ/240 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	
	1-ին կիսամյակ	2-րդ կիսամյակ
Դասախոսություն	32	
Գործնական աշխատանք	32	
Սեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք	32	
Ինքնուրույն աշխատանք	144	
Ընդամենը	240	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ընթացիկ քննություն)	ստուգարք/ընթացիկ քննություն	

6. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված,

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային զրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատԳԿ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տետր** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

գրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

7. **Դասավանդման մեթոդներն են**⁶ գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք:
8. **Ուսումնառության մեթոդներն են**⁷ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, հրահանգների կազմում:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

9. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարաօլոմ	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1	Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի հիմնական հասկացությունները և տերմինները	2		2	2	8
2	Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում մանկավարժական գործունեության օբյեկտը և սուբյեկտը	2		2	2	10
3	Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի տեսակները / ձևերը /	2		2	2	8
4	Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի սկզբունքները	2		2	2	8
5	Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ֆունկցիաները / գործառույթները/, մանկավարժական ֆունկցիաները	2		2	2	10

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

6	Սոցիալական ֆունկցիաները	2		2	2	8
7	Շարժողական ընդունակությունների մշակման հիմնական օրինաչափությունները, սկզբունքները	2		2	2	10
8	Շարժողական ընդունակությունների մշակման մեթոդները	2		2	2	10
9	Մկանային ուժի մշակման մեթոդիկան	2		2	2	8
10	Կորդինացիոն արագաշարժության, դիմացկունության, ճկունության ընդունակությունների մշակման մեթոդիկան	4		4	4	12
11	Շարժողական գործունեության ուսուցման մեթոդները և փուլերը	2		2	2	8
12	Շարժողական գործողությունների ուսուցման մեթոդական սկզբունքները	2		2	2	10
13	Հաշմանդամների շարժողական գործողությունների տեսական և մեթոդական ուսուցման հիմունքները	2		2	2	10
14	Հաշմանդամների շարժողական գործողությունների ուսուցման գործընթացի հոգեբանական	2		2	2	10

	հիմունքները					
15	Հաշմանդամ երեխաների շարժողական գործողությունների ուսուցումը	2		2	2	8
ԸՆԴԱՍԵՆԸ		32		32	32	144

10. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ազարյան Ռ., Ավագյան Ա., Կաֆյան Է., Մանուկյան Ա. – «Հատուկ մանկավարժություն», դասագիրք մանկավարժական բուհերի ուսանողների համար.	Զանգակ-97, 2016թ., 430 էջ:
2.	Бегидова Т. П. Теория и организация адаптивной физической культуры. М.:	Юрайт, 2019. 192 с.
3.	Антонюк С. Д. – Адаптивное воспитание в практике спортивно-оздоровительной работы: Учебник.- метод. Пособие / С. Д. Антонюк, Л. Н. Макарова, А. В. Сычев.-Тамбов:Изд- во ТГУ им Г. Р. Державина,	2004.
4.	Гамидова С. К. Содержание и направленность физкультурно-оздоровительных занятий / Гамидова Светлана Константиновна ; [Смол. гос. акад. физ. культуры, спорта и туризма].	Смоленск, 2012. - 19 с.
5.	Антонюк С. Д. Современные подходы к адаптации детей с особыми образовательными потребностями: Учеб.- метод. Пособие / С. Д. Антонюк, М. В. Хватова, П. В. Климов.- Тамбов: Изд- во ТГУ им Г. Р. Державина	2005.
6.	Бегидова Т. П. Интеграция детей с ограниченными возможностями средствами адаптивной физической культуры / Т. П. Бегидова, Т. Л. Позднякова // Теория и практика адаптивной физической культуры и спорта в Российской Федерации: Сб.	2004.- С. 32-33

	Науч. ст-Сочи: ИФК СГУТ и КД	
7.	Бегидова Т. П. Основы адаптивной физической культуры в программе спортивного вуза Дополнительное профессиональное образование в сфере физической культуры, спорта и туризма в условиях современных достижений науки и практики: Сб. Науч. статей / Т. П. Бегидова-М.; РГУФК,	2004.-С. 40-44.
1.	Лях В.И.: Физическая культура. Рабочие программы. Предметная линия учебников В.И. Ляха. 1-4 классы. - М.: Просвещение,	2012
2.	Махов И.И.: Туризм на уроках физической культуры для 5-8 классов.	Белгород: ИПК НИУ "БелГУ", 2012
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	https://studfile.net/preview/5711222/page:3/	
2.	https://autism-frc.ru/education/interventions/workingmethods/14	
3.	https://www.akkord-spb.ru/services/adaptive-physical-culture/	

11. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

11.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁹
I-II կիսամյակ				
1.	Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի հիմնական հասկացությունները և տերմինները	Ադապտիվ ֆիզկուլտուրա առարկայի նպատակն ու խնդիրները	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում մանկավարժական գործունեության օբյեկտը և սուբյեկտը	օբեկտ և սուբեկտ հասկացության ուռճումը ադապտիվ ֆիզկուլտուրայում	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
3.	Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի տեսակները / ձևերը /	ադապտիվ ֆիզիկական դաստիարակություն, ադապտիվ սպորտ, ադապտիվ շարժողական ռեկրեացիա, ադապտիվ ֆիզիկական ռեաբիլիտացիա, կրեատիկ (գեղարվեստա-երաժշտական) ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրա, շարժողական ակտիվության տարբերակները:	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
4.	Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի սկզբունքները	սոցիալական,ընդհանուր մեթոդական և հատուկ մեթոդական սկզբունքներ	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
5.	Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ֆունկցիաները / գործառույթները/, մանկավարժական ֆունկցիաները	շտկող-մշակող, կանխարգելիչ, կրթական, զարգացնող, դաստիարակող, արժեքա-կողմնորոշիչ, բուժող-վերականգնողական, ստեղծագործական, ռեկրեատիվ-առողջարարական, հեղոնիստական, մարզա-մրցումային ֆունկցիաներ	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
6.	Սոցիալական ֆունկցիաները	սոցիալականացնող,ինտեգրացնող,կոմունիկացնող,գեղագիտական	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7

7.	Շարժողական ընդունակությունների մշակման հիմնական օրինաչափությունները, սկզբունքները	Շարժողական ընդունակությունների մշակման հիմնական ռեժիմներ Զուգորդված ներգործության հավասարակշռության և կոնդիցիոն սկզբունք, Մանկավարժական ազդեցության տարիքայի համապատասխանության սկզբունքը, Մանկավարժական ազդեցության օպտիմալության սկզբունք, Մանկավարժական ազդեցության տարբերակման սկզբունք, Շարժողական ընդունակությունների մշակման ախտորոշման մակարդակի սկզբունք	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
8.	Շարժողական ընդունակությունների մշակման մեթոդները	Սահմանափակ կարողությամբ անձանց համար շարժողական ընդունակությունների մշակումը	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
9.	Մկանային ուժի մշակման մեթոդիկան	ուժային ընդունակությունների մշակման վարժություններ	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
10.	Կոորդինացիոն արագաշարժության, դիմացկունության, ճկունության ընդունակությունների մշակման մեթոդիկան	Կոորդինացիոն ընդունակությունների մշակման վարժություններ Արագաշարժության մշակման վարժություններ, Դիմացկունության մշակման վարժություններ, Ճկունության մշակման վարժություններ	4	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
11.	Շարժողական գործունեության ուսուցման մեթոդները և փուլերը	Շարժողական գործողությունների ուսուցման նախնական , հիմնական, շարժումների ամրապնդման և կատարելագործման փուլեր	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7

12.	Շարժողական գործողությունների ուսուցման մեթոդական սկզբունքները	Ընդհանուր մանկավարժական սկզբունքների կիրառումը ադապտիվ ֆիզկուլտուրայում	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
13.	Հաշմանդամների շարժողական գործողությունների տեսական և մեթոդական ուսուցման հիմունքները	Հատուկ մանկավար մանկավարժական սկզբունքների կիրառումը ադապտիվ ֆիզկուլտուրայում	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
14.	Հաշմանդամների շարժողական գործողությունների ուսուցման գործընթացի հոգեբանական հիմունքները	տարբերակված ուսուցում	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
15.	Հաշմանդամ երեխաների շարժողական գործողությունների ուսուցումը	ուսուցման տարբերակված մեթոդների կիրառում	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 5, 6,7
ԸՆԴԱՄԵՆԸ			32	

11.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուզման ձևը	Գրականություն ¹⁰
I- II կիսամյակ					
1.	Մկանային ուժի մշակման մեթոդիկան	դիտողություններ թերի կատարված գործողությունների վերաբերյալ	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2, ԷԱ-1.2.3.4
2.	Արագաշարժության մշակման մեթոդիկան	դիտողություններ թերի կատարված գործողությունների վերաբերյալ	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2, ԷԱ-1.2.3.4
3.	Դիմացկունության մշակման մեթոդիկան	դիտողություններ թերի կատարված գործողությունների վերաբերյալ	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2, ԷԱ-1.2.3.4
4.	Ճկունության մշակման մեթոդիկան	դիտողություններ թերի կատարված գործողությունների վերաբերյալ	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2, ԷԱ-1.2.3.4

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, որ.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

5.	կոորդինավճցիոն ընդունակությունների մշակման մեթոդիկան	դիտողություններ թերի կատարված գործողությունների վերաբերյալ	4	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2, ԷԱ-1.2.3.4
6.	Շարժողական գործունեության ուսուցման մեթոդները և փուլերը	դիտողություններ թերի կատարված գործողությունների վերաբերյալ	4	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2, ԷԱ-1.2.3.4
7.	Շարժողական գործողությունների ուսուցման մեթոդական սկզբունքները	դիտողություններ թերի կատարված գործողությունների վերաբերյալ	4	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2, ԷԱ-1.2.3.4
8.	Հաշմանդամների շարժողական գործողությունների տեսական և մեթոդական ուսուցման հիմունքները	դիտողություններ թերի կատարված գործողությունների վերաբերյալ	4	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2, ԷԱ-1.2.3.4
9.	Հաշմանդամների շարժողական գործողությունների ուսուցման գործընթացի հոգեբանական հիմունքները	դիտողություններ թերի կատարված գործողությունների վերաբերյալ	4	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2, ԷԱ-1.2.3.4
10.	Հաշմանդամ երեխաների	դիտողություններ թերի կատարված	4	Միավորային գնահատում:	ՊԳ-1,2,3,4

շարժողական գործողությունների ուսուցումը	գործողությունների վերաբերյալ		Վարժությունների կատարում:	ԼԳ-1,2, ԷԱ-1.2.3.4
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		32		

11.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹¹	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹²
I-II կիսամյակ						
1.	Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի հիմնական հասկացությունները և տերմինները	Ադապտիվ ֆիզկուլտուրա առարկայի նպատակն ու խնդիրները	<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>	Սեպտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

¹¹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹² Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	<p>Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում</p> <p>մանկավարժական գործունեության</p> <p>օրյեկտը և սուբյեկտը</p>	<p>օրեկտ և սուբեկտ հասկացության ուռճումը ադապտիվ ֆիզկուլտուրայում</p>	<p><u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u></p>	<p>Հոկտեմբեր</p>	<p>Բանավոր</p>	<p>ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2</p>
3.	<p>Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի տեսակները / ձևերը /</p>	<p>ադապտիվ ֆիզիկական դաստիարակություն, ադապտիվ սպորտ, ադապտիվ շարժողական ռեկրեացիա, ադապտիվ ֆիզիկական ռեաբիլիտացիա, կրեատիվ (գեղարվեստա-երաժշտական) ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրա, շարժողական ակտիվության տարբերակները:</p>	<p><u>Զեկույց</u></p>	<p>Նոյեմբեր</p>	<p>Բանավոր</p>	<p>ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2</p>
4.	<p>Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի սկզբունքները</p>	<p>սոցիալական, ընդհանուր մեթոդական և հատուկ մեթոդական սկզբունքներ</p>	<p><u>Ուեբերատ</u></p>	<p>Նոյեմբեր Դեկտեմբեր</p>	<p>Գրավոր</p>	<p>ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2</p>

5.	<p>Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ֆունկցիաները / գործառույթները/, մանկավարժական ֆունկցիաները</p>	<p>շտկող-մշակող, կանխարգելիչ, կրթական, զարգացնող, դաստիարակող, արժեքա-կողմնորոշիչ, բուժող-վերականգնողական, ստեղծագործական, ռեկրեատիվ-առողջարարական, հեղոնիստական, մարզա-մրցումային ֆունկցիաներ</p>	<u>Հարցազրույց</u>	Նոյեմբեր Դեկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
6.	Սոցիալական ֆունկցիաները	սոցիալականացնող,ինտեգրացնող,կոմունիկացնող,գեղագիտական	<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>	Սեպտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
7.	<p>Շարժողական ընդունակությունների մշակման հիմնական երի մշակման հիմնական, օրինաչափությունները, սկզբունքները</p>	<p>Շարժողական ընդունակությունների մշակման հիմնական ռեժիմներ</p> <p>Զուգորդված ներգործության հավասարակշռության և կոնդիցիոն սկզբունք, Մանկավարժական ազդեցության տարիքայի համապատասխանության սկզբունքը,</p> <p>Մանկավարժական ազդեցության օպտիմալության սկզբունք,</p> <p>Մանկավարժական ազդեցության տարբերակման սկզբունք,</p> <p>Շարժողական ընդունակությունների մշակման ախտորոշման մակարդակի սկզբունք</p>	<u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u>	Հոկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

8.	Շարժողական ընդունակությունների մշակման մեթոդները	Մահմանափակ կարողությամբ անձանց համար շարժողական ընդունակությունների մշակումը	<u>Զեկույց</u>	Նոյեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
9.	Մկանային ուժի մշակման մեթոդիկան	ուժային ընդունակությունների մշակման վարժություններ	<u>Ռեֆերատ</u>	Նոյեմբեր Դեկտեմբեր	Գրավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
10.	Կոորդինացիոն արագաշարժության, դիմացկունության, ճկունության ընդունակությունների մշակման մեթոդիկան	Կոորդինացիոն ընդունակությունների մշակման վարժություններ Արագաշարժության մշակման վարժություններ, Դիմացկունության մշակման վարժություններ, Ճկունության մշակման վարժություններ	<u>Հարցազրույց</u>	Նոյեմբեր Դեկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
11.	Շարժողական գործունեության ուսուցման մեթոդները և փուլերը	Շարժողական գործողությունների ուսուցման նախնական , հիմնական, շարժումների ամրապնդման և կատարելագործման փուլեր	<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>	Մարտ Ապրիլ	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
12.	Շարժողական գործողություններ ի ուսուցման մեթոդական սկզբունքները	Ընդհանուր մանկավարժական սկզբունքների կիրառումը ադապտիվ ֆիզկուլտուրայում	<u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u>	Մարտ Ապրիլ	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

13.	Հաշմանդամների շարժողական գործողությունների տեսական և մեթոդական ուսուցման հիմունքները	Հատուկ մանկավարժական սկզբունքների կիրառումը ադապտիվ ֆիզկուլտուրայում	<u>Զեկույց</u>	Մարտ Ապրիլ	Բանավոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4 ԼԳ-1,2
14.	Հաշմանդամների շարժողական գործողությունների ուսուցման գործընթացի հոգեբանական հիմունքները	տարբերակված ուսուցում	<u>Ռեֆերատ</u>	Հունիս	Գրավոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4 ԼԳ-1,2
15.	Հաշմանդամ երեխաների շարժողական գործողությունների ուսուցումը	ուսուցման տարբերակված մեթոդների կիրառում	<u>Հարցազրույց</u>	Հունիս	Բանավոր	ՀՏՊ- 1,2,3,4 ԼԳ-1,2

12. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹³

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Դասախոսությունների, գործնական պարապունքների ժամանակ դիդակտիկ նյութերի, նկարների, ումումնագիտական տեսաֆիլմերի, գծապատկերների ցուցադրում:
Մարքեր, սարքավորումներ	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ:
Գործնական	Դասախոսական նյութեր, ինքնուրույն աշխատանք, սլայդների ցուցադրություն:
Այլ	

¹³ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

13. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁴:

13.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

13.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է՝

1-ին կիսամյակում 2 ընթացիկ ստուգում՝ մինչև 20-ական միավոր (գումարային մինչև 40 միավոր):

¹⁴«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

2-րդ կիսամյակում 2 ընթացիկ քննություն՝ մինչև 20-ական միավոր (գումարային մինչև 40 միավոր):

13.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի տեսակները և բնութագիրը
2. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի օբյեկտը և սուբյեկտը մանկավարժական գործունեությունում
3. Շարժողական ակտիվության էքստրեմալ տեսակը
4. Ադապտիվ ֆիզիկական դաստիարակություն / կրթություն /
5. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ֆունկցիաները / գործառույթները /
6. Ադապտիվ շարժողական ռեկրեացիա, նրա դերը և նշանակությունը
7. Հաշմանդամային / ադապտիվ / սպորտ, նրա դերը
8. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի նպատակը և խնդիրները
9. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի սկզբունքները
10. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի սոցիալական գործառույթը
11. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի բուժական-վերականգնողական գործառույթը
12. Ադապտիվ ֆիզիկական ռեաբիլիտացիան, նրա դերը և նպատակը
13. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում միկրոսոցիումի նախընտրելի դերի սկզբունքը
14. Առողջական շեղումներ ունեցող անձանց դասակարգումը ըստ դեֆեկտի / վնասվածքի / տեսակի
15. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի տերմինները
16. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում գիտակցականության և ակտիվության սկզբունքը
17. Մանկական ուղեղային կաթվածը / ՄՈւԿ /, նրա ախտանիշները և բնութագիրը
18. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի խնդիրները
19. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում հումանիստական ուղղվածության սկզբունքը
20. Առողջական շեղումներով անձանց մոտ զարգացման անոմալիաները / անկանոնություն /
21. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի կրեատիվ տեսակը, նրա բնութագիրը
22. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում տարիքային առանձնահատկությունների հաշվառման սկզբունքը
23. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի կրթական ֆունկցիան
24. Պարաօլիմպիկ շարժումը, նրա նպատակը
25. Հաշմանդամների սոցիալական ինտեգրացիան որպես նպատակ
26. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում սոցիալիզացիայի սկզբունքը
27. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի մանկավարժական ֆունկցիան
28. Հաշմանդամային սպորտ, պարաօլիմպիկ սպորտ, հատուկ օլիմպիական սպորտ հասկացությունները

29. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի դիտարժանության և էսթետիկական ֆունկցիան
30. Հաշմանդամյին սպորտի զարգացման էտապները
31. Արիլտացիան, նրա բնութագիրը
32. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրա, նրա բնութագիրը, դերը և նշանակությունը
33. Ֆիզկուլտուրային կրթության անընդհատաձև սկզբունքը
34. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի զարգացնող և շտկող ֆունկցիան /գործառույթը /
35. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում երեք սկզբունքների բնութագրումը / սոցիալական, ընդհանուր և հատուկ /
36. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի սոցիալիզացնող ֆունկցիաները / գործառույթները /
37. Առողջարարական-կրեատիվ սպորտի հատկանիշները
38. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի պատմությունը: Զարգացման էտապները
39. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում մատչելիության սկզբունքը
40. Հաշմանդամության, առողջական շեղումների առաջացման պատճառները
41. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում ինտեգրացիայի տեսակները
42. Ողնաշարի ախտահարումներ, ֆունկցիոնալ խանգարումներ, դրանց բնութագիրը
43. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում հաղորդակցական ֆունկցիան / գործառույթը /
44. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի դրույթները
45. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրան որպես ֆիզիկական և համամարդկային կուլտուրայի բաղկացուցիչ մաս
46. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում ախտաբանական տեսակները
47. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում արժեքային կողմնորոշումը
48. Տարիքային առանձնահատկությունները, գենետիկական զարգացում, զգայական զարգացման ժամանակաշրջան, մոտակա զարգացման գոտի
49. Գիտականության սկզբունք
50. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի փոխհատուցողական սկզբունքը
51. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում պարբերականության սկզբունքը
52. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի տարբերակման և անհատականացման սկզբունքը
53. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ստեղծագործական գործառույթը
54. Դիմացկունության մշակումը ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում
55. Ճկունության մշակումը ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում
56. Ակտիվ ճկունությունը և նրա մշակումը
57. Պասիվ ճկունությունը և նրա տարիքային առանձնահատկությունները
58. Հատուկ ճկունությանը մշակումը և նրա երկու ուղղությունները
59. Կոորդինացիոն ընդունակությունների մշակումը
60. Հաշմանդամների կոորդինացիոն ընդունակությունների դրսևորման վրա ազդող գործոնները
61. Կոորդինացիոն ընդունակությունների կառուցվածքի բաղադրամասերը
62. Ֆիզիկական վարժությունների կատարման ցիկլիկ և ացլիկ ձևերը

- 63. Ստատիկ և դինամիկ կոորդինացիոն ընդունակությունների մշակումը
- 64. Մանր մոտորիկայի մշակման մեթոդիկան
- 65. Մկանային լարվածության նվազեցման միջոցները և ձևերը ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում
- 66. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում կրթական ֆունկցիան
- 67. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ախտորոշիչ սկզբունքը
- 68. Կոորդինացիոն ընդունակությունների բնորոշումը
- 69. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում ուժային ընդունակությունների մշակման մեթոդիկան
- 70. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում արագընթաց ընդունակությունների կառուցվածքը ըստ բարդության
- 71. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում մասնագիտական-նախապատրաստական ֆունկցիան
- 72. Ուժային ընդունակությունների դրսևորման մակարդակի վրա ազդող գործոնները
- 73. Մկանային ուժի մշակմանը ուղղված վարժությունների խմբերը և նրանց բնութագիրը
- 74. Մկանային ուժի մշակմանը ուղղված վարժությունների 1-ին խումբը և նրանց բնութագիրը
- 75. Մկանային ուժի մշակմանը ուղղված վարժությունների 2-րդ խումբը և նրանց բնութագիրը

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

- 1. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի տեսակները և բնութագիրը
- 2. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի օբյեկտը և սուբյեկտը մանկավարժական գործունեությունում
- 3. Շարժողական ակտիվության էքստրեմալ տեսակը
- 4. Ադապտիվ ֆիզիկական դաստիարակություն / կրթություն /
- 5. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ֆունկցիաները / գործառույթները /
- 6. Ադապտիվ շարժողական ռեկրեացիա, նրա դերը և նշանակությունը
- 7. Հաշմանդամային / ադապտիվ / սպորտ, նրա դերը
- 8. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի նպատակը և խնդիրները
- 9. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի սկզբունքները
- 10. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի սոցիալական գործառույթը
- 11. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի բուժական-վերականգնողական գործառույթը
- 12. Ադապտիվ ֆիզիկական ռեաբիլիտացիան, նրա դերը և նպատակը
- 13. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում միկրոսուցիումի նախընտրելի դերի սկզբունքը
- 14. Առողջական շեղումներ ունեցող անձանց դասակարգումը ըստ դեֆեկտի / վնասվածքի /

տեսակի

15. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի տերմինները
16. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում գիտակցականության և ակտիվության սկզբունքը
17. Մանկական ուղեղային կաթվածը / ՄՈւԿ /, նրա ախտանիշները և բնութագիրը
18. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի խնդիրները
19. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում հումանիստական ուղղվածության սկզբունքը
20. Առողջական շեղումներով անձանց մոտ զարգացման անոմալիաները / անկանոնություն /
21. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի կրեատիվ տեսակը, նրա բնութագիրը
22. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում տարիքային առանձնահատկությունների հաշվառման սկզբունքը
23. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի կրթական ֆունկցիան
24. Պարաօլիմպիկ շարժումը, նրա նպատակը
25. Հաշմանդամների սոցիալական ինտեգրացիան որպես նպատակ
26. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում սոցիալիզացիայի սկզբունքը
27. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի մանկավարժական ֆունկցիան
28. Հաշմանդամային սպորտ, պարաօլիմպիկ սպորտ, հատուկ օլիմպիկական սպորտ հասկացությունները
29. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի դիտարժանության և էսթետիկական ֆունկցիան
30. Հաշմանդամային սպորտի զարգացման էտապները

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

1. Արիտացիան, նրա բնութագիրը
2. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրա, նրա բնութագիրը, դերը և նշանակությունը
3. Ֆիզկուլտուրային կրթության անընդհատաձև սկզբունքը
4. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի զարգացնող և շտկող ֆունկցիան /գործառույթը /
5. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում երեք սկզբունքների բնութագրումը / սոցիալական, ընդհանուր և հատուկ /
6. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի սոցիալիզացնող ֆունկցիաները / գործառույթները /
7. Առողջարարական-կրեատիվ սպորտի հատկանիշները
8. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի պատմությունը: Չարգացման էտապները
9. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում մատչելիության սկզբունքը
10. Հաշմանդամության, առողջական շեղումների առաջացման պատճառները
11. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում ինտեգրացիայի տեսակները
12. Ողնաշարի ախտահարումներ, ֆունկցիոնալ խանգարումներ, դրանց բնութագիրը
13. Ադապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում հաղորդակցական ֆունկցիան / գործառույթը /

14. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի դրույթները
15. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրան որպես ֆիզիկական և համամարդկային կուլտուրայի բաղկացուցիչ մաս
16. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում ախտաբանական տեսակները
17. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում արժեքային կողմնորոշումը
18. Տարիքային առանձնահատկությունները, գենետիկական զարգացում, զգայական զարգացման ժամանակաշրջան, մոտակա զարգացման գոտի
19. Գիտականության սկզբունք
20. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի փոխհատուցողական սկզբունքը
21. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում պարբերականության սկզբունքը
22. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի տարբերակման և անհատականացման սկզբունքը
23. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ստեղծագործական գործառույթը
24. Դիմացկունության մշակումը աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում
25. Ճկունության մշակումը աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում
26. Ակտիվ ճկունությունը և նրա մշակումը
27. Պասիվ ճկունությունը և նրա տարիքային առանձնահատկությունները
28. Հատուկ ճկունությանը մշակումը և նրա երկու ուղղությունները
29. Կոորդինացիոն ընդունակությունների մշակումը
30. Հաշմանդամների կոորդինացիոն ընդունակությունների դրսևորման վրա ազդող գործոնները
31. Կոորդինացիոն ընդունակությունների կառուցվածքի բաղադրամասերը
32. Ֆիզիկական վարժությունների կատարման ցիկլիկ և ացկլիկ ձևերը
33. Ստատիկ և դինամիկ կոորդինացիոն ընդունակությունների մշակումը
34. Մանր մոտորիկայի մշակման մեթոդիկական
35. Մկանային լարվածության նվազեցման միջոցները և ձևերը աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում
36. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում կրթական ֆունկցիան
37. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ախտորոշիչ սկզբունքը
38. Կոորդինացիոն ընդունակությունների բնորոշումը
39. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում ուժային ընդունակությունների մշակման մեթոդիկական
40. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում արագընթաց ընդունակությունների կառուցվածքը ըստ բարդության
41. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում մասնագիտական-նախապատրաստական ֆունկցիան
42. Ուժային ընդունակությունների դրսևորման մակարդակի վրա ազդող գործոնները
43. Մկանային ուժի մշակմանը ուղղված վարժությունների խմբերը և նրանց բնութագիրը
44. Մկանային ուժի մշակմանը ուղղված վարժությունների 1-ին խումբը և նրանց բնութագիրը
45. Մկանային ուժի մշակմանը ուղղված վարժությունների 2-րդ խումբը և նրանց բնութագիրը

13.4. Գնահատման չափանիշները¹⁵.

¹⁵ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

- Տեսական գիտելիքները –բանավոր:
- Գործնական աշխատանքները – բանավոր:

1-ին կիսամյակ – 4 կրեդիտ – 4 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր, 1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր, 3-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր, 4-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր)/բանավոր:

2-րդ կիսամյակ – 4 կրեդիտ – 4 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր, 1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր, 3-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր, 4-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 10 միավոր)/բանավոր:

- Ինքնուրույն աշխատանքը – գրավոր/բանավոր:

1 ինքնուրույն աշխատանքի համար առավելագույնը՝ 20 միավոր:

**«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

**Մասնագիտություն՝ 011401.00.7 ՄԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ**

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

**Կրթական ծրագիր՝ 011401.09.7 Ֆիզիկական դաստիարակություն և
սպորտային մարզումներ**

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության մագիստրոս, ուսուցիչ

/բակլավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԱՄ/մ-003 - Աղապտիվ ֆիզկուլտուրա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	8 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	96	Դասախոսություն	32
			Մեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	32
			Գործնական աշխատանք	32
	Ինքնուրույն	144		
	Ընդամենը	240		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ապահովել ապագա մասնագետ կադրերի խորացված պատրաստությունը ֆիզիկական և մտավոր շեղումներ ունեցող անձանց բացահայտելու և ուսումնական աշխատանքներին ներգրավելու համար:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Սահմանափակ կարողություններ ունեցող անձանց ներգրավել սոցիալ-մանկավարժական օգնության կազմակերպման և իրականացման գործընթացներին:</p> <p><i>Հմտություն</i></p> <p>Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ոլորտի տեսության գործնական կարողություններին և հմտություններին:</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <p>Հասկանալ սահմանափակ կարողություններ ունեցող անձանց շեղումների առանձնահատկությունները և ստեղծել մանկավարժական պայմաններ ցուցաբերելու հոգեբանամանկավարժական օգնություն:</p>			
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1 . Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի հիմնական հասկացությունները և տերմինները</p> <p>Թեմա 2. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայում մանկավարժական գործունեության օբյեկտը և սուբյեկտը</p> <p>Թեմա 3. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի տեսակները / ձևերը /</p> <p>Թեմա 4. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի սկզբունքները</p> <p>Թեմա 5. Աղապտիվ ֆիզիկական կուլտուրայի ֆունկցիաները / գործառույթները/, մանկավարժական ֆունկցիաները</p>			

	<p>Թեմա 6. Սոցիալական ֆունկցիաները</p> <p>Թեմա 7. Շարժողական ընդունակությունների մշակման հիմնական օրինաչափությունները, սկզբունքները</p> <p>Թեմա 8. Շարժողական ընդունակությունների մշակման մեթոդները</p> <p>Թեմա 9. Մկանային ուժի մշակման մեթոդիկան</p> <p>Թեմա 10. Կոորդինացիոն արագաշարժության, դիմացկունության, ճկունության ընդունակությունների մշակման մեթոդիկան</p> <p>Թեմա 11. Շարժողական գործունեության ուսուցման մեթոդները և փուլերը</p> <p>Թեմա 12. Շարժողական գործողությունների ուսուցման մեթոդական սկզբունքները</p> <p>Թեմա 13. Հաշմանդամների շարժողական գործողությունների տեսական և մեթոդական ուսուցման հիմունքները</p> <p>Թեմա 14. Հաշմանդամների շարժողական գործողությունների ուսուցման գործընթացի հոգեբանական հիմունքները</p> <p>Թեմա 15. Հաշմանդամ երեխաների շարժողական գործողությունների ուսուցումը</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱԴՐՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՄԱԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ`</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով` առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)` առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում` առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

	Ուսումնառության արդյունքների գնահատման 100-միավորանոց սանդղակ		
	Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի
	«Գերազանց» (5)	96-100	A+
	«Գերազանց» (5)	91-95	A
	«Գերազանց» (5)	86-90	A-
	«Լավ» (4)	81-85	B+
	«Լավ» (4)	76-80	B
	«Լավ» (4)	71-75	B-
	«Բավարար» (3)	67-70	C+
	«Բավարար» (3)	62-66	C
	«Բավարար» (3)	40-61	C-
	«Անբավարար»	0-39	D
	«Ստուգված»	40-100	S
«Չստուգված»	0-39	U	

Գրականություն	<p>Պարտադիր – Антонюк С. Д. – Адаптивное воспитание в практике спортивно-оздоровительной работы: Учебник. - метод. Пособие / С. Д. Антонюк, Л. Н. Макарова, А. В. Сычев.- Тамбов:Изд- во ТГУ им Г. Р. Державина, Антонюк С. Д. Современные подходы к адаптации детей с особыми образовательными потребностями: Учеб.- метод. Пособие / С. Д. Антонюк, М. В. Хватова, П. В. Климов.- Тамбов: Изд- во ТГУ им Г. Р. Державина</p> <p>Լրացուցիչ-.Бегидова Т. П. Интеграция детей с ограниченными возможностями средствами адаптивной физической культуры / Т. П. Бегидова, Т. Л. Позднякова // Теория и практика адаптивной физической культуры и спорта в Российской Федерации: Сб. Науч. ст-Сочи: ИФК СГУТ и КД Бегидова Т. П. Основы адаптивной физической культуры в программе спортивного вуза Дополнимельное профессиональное образование в сфере физической культуры, спорта и туризма в условиях современных достижений науки и практики: Сб. Науч. статей / Т. П. Бегидова-М.; РГУФК,</p>
---------------	--

